

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 47 ust. 1 pkt 1 lit. a, b, e, f i h ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. poz. ...). Przepis upoważnia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej – uwzględniając w szczególności zestawy celów kształcenia i treści nauczania, zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły, a także warunki i sposób realizacji tych podstaw programowych.

Uwzględniając określony w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. poz. ...) harmonogram przekształceń poszczególnych typów szkół oraz skorelowany z nim harmonogram wdrażania zmian programowych w tych szkołach, niniejszy projekt rozporządzenia obejmuje podstawę programową:

- 1) wychowania przedszkolnego,
- 2) kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej,
- 3) kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej – dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- 4) kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia,
- 5) kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy,
- 6) kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.

Podstawa programowa określona w projektowanym rozporządzeniu będzie obowiązywała począwszy od roku szkolnego 2017/2018 w:

- przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego,
- klasach: I, IV i VII szkoły podstawowej, a w latach następnych również w kolejnych klasach szkoły podstawowej,
- szkołach podstawowych – dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- w branżowej szkole I stopnia,
- szkole specjalnej przysposabiającej do pracy,
- w semestrach I szkoły policealnej, a w latach następnych również w kolejnych semestrach tej szkoły.

Tak, jak dotychczas, przepisy rozporządzenia nie dotyczą kształcenia dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim.

Dotychczasowa podstawa programowa, określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977, z późn. zm.¹⁾), będzie obowiązywała:

- w roku szkolnym 2017/2018:
 - a) w klasach II, III, V i VI szkoły podstawowej,
 - b) w klasach zasadniczej szkoły zawodowej;
 - c) w semestrach II–V szkoły policealnej;
- w roku szkolnym 2018/2019:
 - a) w klasach III i VI szkoły podstawowej,
 - b) w klasach zasadniczej szkoły zawodowej,
 - c) w semestrach IV i V szkoły policealnej.

Niniejszy projekt rozporządzenia nie obejmuje podstawy programowej dla: 4-letniego liceum ogólnokształcącego, 5-letniego technikum i branżowej szkoły II stopnia – w przypadku tych szkół zmiany programowe rozpoczną się począwszy od roku szkolnego 2019/2020 (liceum i technikum) i od roku szkolnego 2020/2021 (branżowa szkoła II stopnia).

W latach szkolnych 2017/2018–2021/2022, w klasach dotychczasowego trzyletniego liceum ogólnokształcącego, a w latach szkolnych 2017/2018–2022/2023, w klasach dotychczasowego czteroletniego technikum, stosuje się podstawę programową kształcenia ogólnego dla tych szkół, określoną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

Zgodnie definicją podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego, zawartą w art. 4 pkt 24 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, niniejsza podstawa programowa określa obowiązkowe zestawy celów kształcenia i treści nauczania, w tym umiejętności, opisane w formie ogólnych i szczegółowych wymagań dotyczących wiedzy i umiejętności, które powinien posiadać uczeń po zakończeniu określonego etapu edukacyjnego, oraz zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły, uwzględniane odpowiednio w programach wychowania przedszkolnego, programach nauczania i podczas realizacji zajęć z wychowawcą oraz umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych, a także warunki i sposób realizacji tych podstaw programowych.

Projekt podstawy programowej uwzględnia postulaty środowiska oświatowego dotyczące kształtu i treści tego dokumentu, które zostały zgłoszone w toku prowadzonych w Ministerstwie Edukacji Narodowej w okresie luty-czerwiec 2016 r. debat i dyskusji, poświęconych szczegółowemu przeglądowi i analizie aktualnej podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego, takie jak:

¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 803 oraz z 2016 r. poz. 895).

- powrót do spiralnego układu treści nauczania – w rozumieniu powtarzania i utrwalania materiału na kolejnych, wyższych etapach nauczania;
- wzmocnienie wychowawczej i profilaktycznej funkcji szkoły poprzez szersze uwzględnienie w podstawie programowej zadań wychowawczo-profilaktycznych;
- zastąpienie, począwszy od klasy V szkoły podstawowej, idei integracji przedmiotowej korelacją przedmiotową (w ramach przedmiotów humanistycznych oraz przedmiotów przyrodniczych i ścisłych);
- wzmocnienie edukacji w zakresie języków obcych nowożytnych poprzez system dający szansę uczniom na nieprzerwaną i systematyczną naukę pierwszego języka obcego przez 12 (13) lat, naukę drugiego języka obcego przez 6 (7) lat, jak również możliwość kształcenia dwujęzycznego (począwszy od klasy VII szkoły podstawowej);
- szersze uwzględnienie w podstawie programowej poszczególnych przedmiotów technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), co umożliwi kształcenie kompetencji i umiejętności cyfrowych uczniów również w ramach innych przedmiotów;
- wprowadzenie nauki programowania, począwszy od edukacji wczesnoszkolnej;
- szersze niż obecnie uwzględnienie problematyki edukacji dla bezpieczeństwa, w tym ratownictwa medycznego;
- ustalenie takiego zakresu treści nauczania, który biorąc pod uwagę przewidzianą w projektowanych zmianach przepisów określających ramowy plan nauczania dla szkoły podstawowej liczbę godzin zajęć poszczególnych przedmiotów, umożliwi nauczycielom rozwijanie umiejętności pracy zespołowej uczniów, rozwiązywania problemów i realizację ciekawych projektów edukacyjnych.

Załącznik nr 1 obejmuje podstawę programową wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego.

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego określa zadania przedszkola, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego w zakresie opieki, nauczania i wychowania oraz efekty realizacji zadań w postaci celów osiągniętych przez dzieci na zakończenie wychowania przedszkolnego.

Efekty realizacji zadań przedszkola, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego, sformułowane są w postaci celów do osiągnięcia przez dzieci na koniec wychowania przedszkolnego w ramach czterech podstawowych obszarów rozwoju dziecka: fizycznego, emocjonalnego, społecznego i poznawczego.

Załącznik nr 2 obejmuje podstawę programową dla 8-klasowej szkoły podstawowej.

Podstawa programowa dla szkoły podstawowej poprzedzona jest częścią wstępną, w której określone zostały:

- główne cele kształcenia w szkole podstawowej;

- najważniejsze umiejętności (kluczowe kompetencje), które powinny być rozwijane w ramach kształcenia w szkole podstawowej;
- najważniejsze zadania szkoły podstawowej w odniesieniu do poszczególnych obszarów działalności edukacyjnej i wychowawczo-profilaktycznej;
- główne cele kształcenia dla poszczególnych przedmiotów.

Podstawa programowa edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III szkoły podstawowej) określa zadania szkoły na pierwszym etapie edukacyjnym, cele ogólne edukacji wczesnoszkolnej opisane w odniesieniu do czterech obszarów rozwojowych dziecka: fizycznego, emocjonalnego, społecznego i poznawczego oraz założone osiągnięcia uczniów na koniec edukacji wczesnoszkolnej w ramach poszczególnych obszarów edukacji: polonistycznej, matematycznej, środowiskowej, plastycznej, technicznej, informatycznej, muzycznej, wychowania fizycznego, edukacji językowej (język obcy nowożytny, język mniejszości narodowej i etnicznej, język regionalny – kaszubski).

W przypadku drugiego etapu edukacyjnego (klasy IV–VIII) podstawa programowa sformułowana jest dla poszczególnych przedmiotów, realizowanych na tym etapie, tj.: języka polskiego, języka obcego nowożytnego, drugiego języka obcego nowożytnego, muzyki, plastyki, historii, wiedzy o społeczeństwie, przyrody, geografii, biologii, chemii, fizyki, matematyki, informatyki, techniki, wychowania fizycznego, edukacji dla bezpieczeństwa, wychowania do życia w rodzinie, etyki, języka mniejszości narodowej lub etnicznej oraz języka regionalnego – kaszubskiego.

Opis wiadomości i umiejętności zdobytych przez ucznia w szkole podstawowej jest przedstawiany w języku efektów uczenia się, zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji².

Załącznik nr 3 obejmuje podstawę programową dla 8-klasowej szkoły podstawowej – dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

Począwszy od roku szkolnego 2017/2018 nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym będzie stosowana od razu we wszystkich klasach szkoły podstawowej. Kształcenie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym jest kształceniem zintegrowanym i opiera się na indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych, dlatego też nie ma konieczności zachowania dotychczasowej podstawy programowej w stosunku do uczniów, którzy rozpoczęli edukację w poprzednich latach szkolnych.

Zmienione zostały, w stosunku do przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204, z późn. zm.), nazwy obowiązkowych zajęć edukacyjnych. Dotychczasowe zajęcia „Funkcjonowanie w środowisku” zastąpiono zajęciami: „Funkcjonowanie osobiste

² Ustawa dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i 1010).

i społeczne”, „Zajęcia rozwijające kreatywność” i „Zajęcia rozwijające komunikowanie się”. Dotychczasowe zajęcia edukacyjne: „Muzyka z rytmiką”, „Plastyka”, „Technika” włączono natomiast do grupy zajęć o nowej nazwie „Zajęcia rozwijające kreatywność”. Powyższe zmiany są spójne z projektowanymi zmianami przepisów określających ramowy plan nauczania dla szkoły podstawowej specjalnej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

Zmiany polegają również na poszerzeniu katalogu celów edukacyjnych i zadań szkoły oraz ujęciu treści nauczania dla wszystkich etapów kształcenia w obszary tematyczne. Zmiany te mają na celu jak najpełniejsze zaspokojenie specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym na wszystkich etapach kształcenia w szkole podstawowej, poprzez wskazanie m. in. konieczności koncentrowania działań na strefach wspomagania rozwoju ucznia oraz pozostawienie katalogu otwartego w zakresie realizacji treści nauczania w obszarach tematycznych.

Załącznik nr 4 obejmuje podstawę programową dla branżowej szkoły I stopnia.

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia – jeżeli chodzi o zakres celów kształcenia i treści nauczania – nie ulega zmianom w stosunku do aktualnej podstawy programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej, określonej w załączniku nr 5 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. W okresie przejściowym (lata szkolne: 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020), w branżowej szkole I stopnia będą kontynuować edukację absolwenci gimnazjum, natomiast absolwenci 8-klasowej szkoły podstawowej rozpoczną naukę w tym typie szkoły dopiero począwszy od roku szkolnego 2019/2020.

Opis wiadomości i umiejętności zdobytych przez ucznia branżowej szkoły I stopnia jest przedstawiany w języku efektów uczenia się, zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji.

Załącznik nr 5 obejmuje podstawę programową dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy.

Począwszy od roku szkolnego 2017/2018, nowa podstawa programowa dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy, będzie stosowana we wszystkich klasach tej szkoły. Kształcenie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi jest kształceniem całościowym i opiera się na indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych. W związku z tym, nie ma konieczności zachowania dotychczasowej podstawy programowej w stosunku do uczniów, którzy rozpoczęli edukację w poprzednich latach szkolnych.

Nowa podstawa programowa dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy nie odbiega w sposób zasadniczy od rozwiązań przyjętych w aktualnej podstawie programowej dla szkół specjalnych przysposabiających do pracy, określonej w załączniku nr 7 do rozporządzenia

Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Zwiększona została natomiast liczba i zakres zadań szkoły z uwzględnieniem tematyki właściwej dla kolejnego etapu edukacyjnego w szkole ponadpodstawowej, dodany został również nowy rodzaj zajęć: „Zajęcia w komunikowaniu się”, co jest spójnie z przepisami projektu rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania. Nowy rodzaj zajęć jest również kontynuacją zajęć prowadzonych w szkole podstawowej i służy dalszemu rozwijaniu i poszerzaniu kompetencji społecznych i komunikacyjnych uczniów niepełnosprawnych, które są przydatne w życiu dorosłym.

Ponadto, analogicznie jak w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych, przepisy poszerzają katalog zadań szkoły oraz grupują treści nauczania w obszary tematyczne, właściwe dla kolejnego etapu nauki w szkole ponadpodstawowej.

Załącznik nr 6 obejmuje podstawę programową dla szkoły policealnej.

Zakres celów kształcenia ogólnego i treści nauczania dla szkoły policealnej nie ulega zmianie w stosunku do aktualnej podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej, określonej w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2017 r.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006).

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu tego rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia.

DEPARTAMENT Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego
DEPARTAMENT Strategii i Współpracy z Organizacjami Społecznymi
DEPARTAMENT Kształcenia Ogólnego
DEPARTAMENT Wychowania i Kształcenia Integracyjnego
DEPARTAMENT Podręczników, Programów i Innowacji
DEPARTAMENT Edukacji Specjalnej

Alina Sarnicka
DYREKTOR

Małgorzata Parada
DYREKTOR

Anna Dakowicz Nawrocka
ZASTĘPCA DYREKTORA

Elżbieta Matejka
DYREKTOR

Maciej Korzec
PODSEKRETARZ STANU

6